

I Międzyinstytutowe poznańsko-wrocławskie seminarium muzykologiczne „Res Facta Nova”

(Nie)pamięć i zapomnienie w muzyce

Wrocław, 6 czerwca 2025

(Please scroll down for English version)

organizatorzy: Instytut Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Muzykologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, redakcja pisma “Res Facta Nova. Teksty o muzyce współczesnej”

Zwrot pamięciowy należał do najważniejszych przemian we współczesnej humanistyce ostatnich 30 lat, przynosząc szereg nowych zagadnień badawczych oraz perspektyw teoretycznych. Jednym z najciekawszych przejawów wspomnianego zwrotu jest refleksja nad zapomnieniem i jego różnymi formami. Inspirując się licznymi publikacjami na ich temat (m.in. Paula Ricoeura, Marca Augé, Aleidy Assmann, Paula Connertona, Romy Sendyki) chcielibyśmy poszerzyć dyskusję o zapomnieniu na muzykologię. Celem naszego seminarium nie jest jednak, tak ważne dla praktyki muzykologicznej, przywracanie zapomnianych dzieł, postaci czy nurtów, ponieważ punkt ciężkości chcielibyśmy przenieść na refleksję nad samymi mechanizmami zapominania w muzyce - ich formami oraz wybranymi wymiarami (estetycznym, społecznym, politycznym, genderowym, ale i kognitywnym). Nie stawiamy granic gatunkowych ani chronologicznych względem podejmowanych tematów. Poniżej prezentujemy przykładowe zagadnienia, nad którymi chcielibyśmy wspólnie podyskutować:

- zapomnienie w historii muzyki a pamięć komunikacyjna, zbiorowa i kulturowa;
- mechanizmy zapomnienia osób, technologii muzycznych, instrumentów, nurtów, praktyk, idei, wartości, znaczeń, toposów (studia przypadku);
- przedstawienia procesów zapomnienia (na poziomie jednostki, wspólnoty i społecznym) w muzyce (m.in: dzieła operowe, muzyka współczesna, sound art);
- zapominanie nakazowe w historii muzyki (np. cenzura polityczna, historia muzyki w systemach totalitarnych);

- zapomnienie jako topos w narracjach biograficznych o kompozytorach;
- zapomnienie a wyparcie, amnezja i wymazywanie;
- o pożytkach z zapomnienia (Nietzsche);
- działalność osób/instytucji/wspólnot chroniących od zapomnienia (studia przypadku);
- zapomnienie, a retromania i nostalgia w muzyce popularnej;
- kanon(y) w muzyce (przekaz, rekonstrukcja, demontaż) w kontekście pamięci i zapominania
- pismo jako forma obrony przed zapomnieniem - relacje między oralnością a piśmiennością w muzyce (notacja muzyczna, diagramy, traktaty teoretyczne i ich związki z praktyką muzyczną);
- pamięć muzykującego ciała - zapomnienie w umyśle a pamięć motoryczna;
- psychologiczne mechanizmy pamiętania i zapominania muzyki.

Zgłoszenia i terminy:

- na zgłoszenia propozycji referatów czekamy do 10.01.2025; o ich akceptacji poinformujemy do końca stycznia 2025.

- zgłoszenia, abstrakty i pytania związane z seminarium prosimy kierować na adres e-mail: slawomir.wieczorek@uwr.edu.pl

- publikacja referatów (po procesie recenzenckim) przewidziana jest w numerze 26 (2025) pisma Res Facta Nova;

Strona internetowa seminarium:

www.resfactanova.pl

Kierownictwo naukowe seminarium:

dr Ewa Schreiber (Instytut Muzykologii UAM, redaktor naczelna pisma "Res Facta Nova"), dr Ryszard Lubieniecki (Instytut Muzykologii UWr), dr Sławomir Wieczorek (Instytut Muzykologii UWr, zastępca redaktor naczelnej pisma "Res Facta Nova")

(Non)memory and Oblivion

The "memory turn" has been one of the most significant developments in contemporary humanities over the past 30 years, introducing numerous new research areas and theoretical

perspectives. One of the most intriguing aspects of this turn is the focus on forgetting and its various forms. Drawing inspiration from influential works on the subject (e.g., Paul Ricoeur, Marc Augé, Aleida Assmann, Paul Connerton, Roma Sendyka), we aim to expand the discussion of forgetting within the field of musicology.

However, the goal of our seminar is not to focus on the musicological practice of recovering forgotten works, figures, or trends—an important but distinct effort. Instead, we seek to explore the mechanisms of forgetting in music itself—its forms and selected dimensions (aesthetic, social, political, gendered, and cognitive). We place no genre or chronological boundaries on the topics under consideration, welcoming contributions from all areas of music research. We encourage submissions that engage with theoretical, historical, and interdisciplinary approaches. Below are some examples of issues we hope to explore together:

- Forgetting in music history and its relation to communicative, collective, and cultural memory
- Mechanisms of forgetting people, musical technologies, instruments, trends, practices, ideas, values, meanings, and topoi (case studies)
- Representations of forgetting processes (at the individual, community, and social levels) in music (e.g., opera, contemporary music, sound art)
- Prescriptive forgetting in music history (e.g., political censorship, music under totalitarian regimes)
- Forgetting as a topos in biographical narratives about composers
- Forgetting versus displacement, amnesia, and erasure
- The benefits of forgetting (Nietzsche)
- The actions of individuals, institutions, or communities that prevent forgetting (case studies)
- Forgetting, retromania, and nostalgia in popular music
- Canons in music (transmission, reconstruction, dismantling) in the context of memory and forgetting
- Writing as a defense against forgetting—the relationship between orality and literacy in music (musical notation, diagrams, theoretical treatises, and their relationship to musical practice)
- The memory of the musical body—forgetting in the mind versus motor memory
- Psychological mechanisms of remembering and forgetting music